

VWG Nieuwsbrief 15 mei 2020

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

VWG Bestuur:

De volgende bestuursvergadering zal worden gehouden op het moment dat de beperkende maatregelen geheel of gedeeltelijk zijn opgeheven en een bijeenkomst weer mogelijk is. Spoedeisende zaken zijn of waren er niet in de afgelopen weken. Het bestuur werkt aan het opstellen van een profielschets voor een voorzitter.

VWG data:

Zoals veel bijeenkomsten, evenementen en vergaderingen geen doorgang hebben kunnen vinden dit voorjaar tot aan 1 september a.s. zal ook de gebruikelijke Voorjaars Excursie niet worden gehouden op 4 juni a.s.

Het lukt op geen enkele manier om dat te organiseren. Alle overheden werken zoveel als mogelijk vanuit huis, bijeenkomsten worden zoveel als mogelijk ontraden.

Het zal zoeken worden naar mogelijkheden om dit vaste onderdeel van het verenigingsleven vorm en inhoud te geven. In de Nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden.

Najaarsexcursie: 2 oktober 2020: *onder voorbehoud* van de mogelijkheden die er dan zijn zouden wij het programma van 4 juni als bovenstaand aan willen bieden. Omdat de zomer van 2020 net verstreken is kan er misschien al een eerste voorzichtige conclusie worden getrokken over de waterstand in het gebied en de gevolgen voor de landbouw.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman
Excursiecommissie

Website:

De vereniging heeft een website die te vinden is via de zoekterm:

Waterstaatsgeschiedenis.nl

Op de website zal een verwijzing worden opgenomen naar de hoogheemraad- en waterschappen en specifiek naar het beleid ten aanzien van Cultureel Erfgoed.

Als er geen document digitaal beschikbaar is dan zal er een korte omschrijving worden opgenomen waaruit het cultureel erfgoed bestaat.

Algemeen

Rijksdienst Cultureel Erfgoed (Amersfoort)

Fort Pannerden gaat fungeren als elektriciteitscentrale. Fort Pannerden ligt aan de splitsing van de Waal en het Pannerdensch kanaal en was bedoeld om de oprukkende vijand die over de Waal vanuit Duitsland af kam zakken in de gaten te houden en tegen te houden.

Fort Pannerden is in 1872 aangelegd en kan worden gezien als voorpost van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam.

Op de aangelegde kribben in de Waal worden turbines geplaatst om elektriciteit op te wekken die op de stroom van de rivier in beweging komen. RCE wil met het plaatsen van de turbines

op de kribben een positieve bijdrage leveren aan de toenemende verrommeling van het landschap door grote zonneparken en zeer (tot 150 m.) hoge windturbines. De turbines op de kop van de kribben zullen nauwelijks zichtbaar zijn. De gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland reageren positief op het voorstel, al zal het nog enige tijd duren voordat de eerste groene stroom wordt opgewekt vanwege de regelgeving rondom monumenten zoals het Fort Pannerden.

Bij RCE verscheen de publicatie: *Op Verkenning 2.0; twee eeuwen militair erfgoed in het vizier* en gaat over militaire bouwwerken in de periode 1815 – 1989.
In te zien via onderstaande link:

<https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/op-verkenning-2.0>

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

Op 5 november 1920 werd het boezemgemaal Electra in werking gesteld. Het zorgt voor afvoer van water in het gebied tussen Assen en een deel van het Hogeland van Groningen. Het water gaat vooral via het Reitdiep naar het gemaal en wordt dan op het Lauwersmeer uitgeslagen richting Waddenzee. In de komende maanden zullen er met name op zaterdag activiteiten worden georganiseerd.

<https://www.noorderzijlvest.nl/actueel/jaar-waterwolf/>

Op 2 juni 2016 is er tijdens de Voorjaarsexcursie een bezoek gebracht aan dit gemaal.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

Op 28 april is Dirk Siert Schoonman voorgedragen bij de Kroon voor de functie van dijkgraaf. Schoonman is nu nog lid van het DB van waterschap Vallei en Veluwe (Apeldoorn) *Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)*

Her waterschap wil het peil in de Kop van Overijssel permanent aanpassen in tijden van langdurige droogte zoals in 2018 en 2019 en naar het zich laat aanzien ook dit jaar weer zal zijn. Meerdere waterschappen hebben inmiddels een sproeiverbod afgekondigd. Het Land van Vollenhove is van ouds een waterrijk gebied en om droogte te voorkomen zal het waterpeil waarbij water wordt ingelaten worden gewijzigd van 0.83 cm. naar 0.76 cm NAP. Het waterschap heeft in 2018 en 2019 goede ervaring opgedaan met deze aanpassing en wil dit daarom gaan vastleggen in een peilbesluit.

Inlaatpunt bij het watergemaal A.F. Stroink, Vollenhove; gezelschap VWG excursie 4 oktober 2019

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Op 15 mei is er binnen de Netwerkorganisatie Vechtdal met 13 samenwerkende partijen een akkoord bereikt over het Masterplan Vechtdal.

In het Masterplan staat het volgende omschreven:
Klimaatadaptatie & veiligheid; Natuurontwikkeling & biodiversiteit; Verduurzaming van de landbouw en sociaal economisch belang; Duurzaam gastheerschap en aantrekkelijke leefomgeving. Als stip op de horizon wordt het jaar 20250 genoemd. De provincie Overijssel stelt 22,5 miljoen euro beschikbaar.

Waterschap Vallei en Veluwe (Apeldoorn)

Jarenlang vormde de muskusrat op grote schaal een rechtstreekse bedreiging voor de dijken. In vrijwel heel Nederland kwam de muskusrat voor. 20 Jaar geleden werden er in het hele land 400.000 gevangen. In 2035 mogen dat er nog maximaal 500 per jaar zijn. De muskusrat zal op zeker moment helemaal van het toneel verdwijnen en geen schade meer aan kunnen richten aan dijken.

Toch is er inmiddels een geduchte concurrent op het toneel verschenen: de bever. Het water Vallei en Veluwe heeft inmiddels in de nabijheid van het Apeldoorns kanaal beverburchten weg moeten halen omdat de stabiliteit van de dijken bij het kanaal in gevaar kwamen. Er zijn meer waterschappen langs de grote rivieren die hinder ondervinden van de schade die de bever aanricht. De bever rukt vooral uit Duitsland op. De bever is een beschermde diersoort, vangen en afmaken is geen optie. Wel kan een verlaten burcht worden weggehaald waarna herstel aan de dijk mogelijk is.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Markermeerdijken.

In 2019 is de Alliantie Markeermeerdijken gestart met voorbereidende werkzaamheden om de dijk tussen Amsterdam (noord) en Hoorn te versterken. Kortgeleden heeft de Raad van State groen licht gegeven om nu ook met de daadwerkelijke werkzaamheden te beginnen. Vanuit de verschillende dorpen hadden bewoners bezwaren ingediend omdat zij vreesden voor de aantasting van de historisch bepaalde omgeving als gevolg van de werkzaamheden. De Raad van State stelt nu dat er in voldoende mate rekening is gehouden met deze belangen en meent dat de veiligheid van 1,2 miljoen inwoners in Noord Holland in het gebied achter de Markermeerdijken van groot belang is om het werk uit te gaan voeren.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch)

Het waterschap heeft zich afgelopen week aangesloten bij het Deltaplan Biodiversiteit Nederland. Hierin wordt gewerkt aan een goede balans tussen klimaatadaptatie en biodiversiteit waarbinnen mens en dier zo goed mogelijk kunnen leven. Het Nationaal Van Goh park maakt hier onderdeel van uit. Landelijk zijn er meer projecten, te vinden op de website: Biodiversiteit. <https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/>

Cultureel Erfgoed

De VWG wil bij Hoogheemraadschappen en waterschappen aandacht vragen voor het aanwezige Culturele Erfgoed.

Bijgaand een voorbeeld van weliswaar een klein maar niet minder interessant onderdeel van dat erfgoed. In Zuidwolde langs het Boterdiep. Het Boterdiep loopt van de stad Groningen naar Bedum en bij de brug staat de woning van de voormalige brugwachter. In de voorgevel zit op maaiveldniveau een ingemetselde gevelsteen.

Op de steen wordt nog verwezen naar W.P. (Westerkwartier Peil) de steen zou voor 1891 op deze plaats moeten zijn ingemetseld. Vanaf dat jaar wordt er gebruik gemaakt van het NAP. In 1860 is er door RWS al een meting gedaan vanaf Zwartsluis via Assen naar Groningen om het WP aan het AP te koppelen. Uitgangspunt voor deze meting was de kruisbout in de Staphorster sluis in Zwartsluis.

In de volgende Nieuwsbrief een andere gevelsteen niet eens zo heel ver van deze steen vandaan en ook langs het Boterdiep.

Afbeeldingen inlaatpunt watergemaal A.F. Stroink Vollenhove en gevelsteen Boterdiep WZ Zuidwolde: auteur

De Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis wil in de komende jaren aandacht besteden aan historische feiten die het vakgebied raken:

2020: Overstroming van de grote rivieren in 1820

2021: Sint Elisabethsvloed (1421)

2022: Afsluiten van de Kromme Rijn (1122)

2022: De Haarlemmermeer viel droog (1852)

2022: De (Oude) Hollandse Waterlinie bestaat 350 jaar (1672)

2024: Volledige ingebruikname Blankenbergtunnel tussen de A-15 en A-20

2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust (Land van Vollenhove)

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

Data:

„Waterwereldexpositie” in het Jopie Huisman Museum, Noard 6 Workum
Museum vanaf 1 juni weer geopend.

Op 24, 25 en 26 juni 2020 zal de Water History Conference worden gehouden. Evenals de twee voorgaande edities zal deze bijeenkomst plaatsvinden in Delft, in hoofdzaak op de TU Campus. **Vervallen**

24 juni: discussieronde over Water en Erfgoed, organisatie: Maurits Ertsen TU Delft.
Nadere informatie volgt.

In 2020 wordt van 2 tot en met 5 september de European Association for Urban History in Antwerpen gehouden.

8 oktober 2020: Lustrum Symposium VWG/ SSF Geertekerk, Geertekerkhof 23 3511 XC Utrecht, aanvang 14.00 uur; plm. 15 minuten lopen vanaf Utrecht Centraal, of buslijn 2 (vertrek busplatform centrumzijde) tot Catharijneconvent en 6 minuten lopen.

2 december 2020: Herman Havekes spreekt de inaugurele rede uit bij het aanvaarden van zijn ambt als hoogleraar eveneens in Utrecht

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: info@waterstaatsgeschiedenis.nl . Helaas komt het voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Ten aanzien van berichten en mededelingen:

De Nieuwsbrief verschijnt 1 x per maand, het streven is op of kort na de 15^e van de maand.

Mocht u mededelingen willen laten opnemen dan is het prettig als u hier rekening mee wilt houden.

Berichten die u wilt aanleveren voor plaatsing op de website: berichten zullen (als er aanbod is) op vrijdag worden verzonden aan de webmaster.

Vincent Erdin
Secretaris VWG
15 mei 2020